

OCO in 2019

jaarverslag

23 maart 2020

OCO in 2019	1
Leeswijzer	4
Samenvatting	5
Versterking medezeggenschap: Raadgevers	5
Verantwoording als dialoog	5
Inspelen op cijfers	5
Versterking medezeggenschap: Raadgevers	6
Medezeggenschapsplatform Raadgevers	6
Gesprekken met schoolbesturen en gemeente	6
Bijeenkomsten Raadgevers	7
Doelstelling: uitwisseling en zicht op knelpunten	7
Verantwoording als dialoog	8
Onderwijsinspectie stimuleert eigen aspecten van kwaliteit	8
Oude ambities, nieuw gesprek	8
Onderzoek naar verantwoording en dialoog met Amsterdamse steekproef	9
Alle scholen en besturen rapporteren over visie	9
Doelen weinig onderscheidend	9
Onderlinge relatie doelen onduidelijk	9
Doelen en middelen niet helder onderscheiden	10
Beleidsrijk begroten nog niet zichtbaar	10
Mismatch tussen brede kwaliteitsopvattingen en smalle verantwoording	10
Beschikbare data bieden kansen voor betere verantwoording	11
Verantwoording op schoolniveau ontbreekt	11
Horizontale dialoog nog onvoldoende zichtbaar	11
Verantwoording nog teveel een verplicht nummer	11
Aanbevelingen aan besturen, medezeggenschap en OCO	12
Vervolgcontacten met de sector in 2019 en 2020	12
Structureren 'eigen' doelen van de scholen en besturen	12
Vervolgacties in 2020	13
Inspelen op de cijfers	14
Informatievoorziening via website groeit	14
Forse groei bezoek informatie over nieuwe werkterreinen voorschool en mbo	15
Per thema minder duidelijke groei	16
Arbeidsintensieve analyse en redactie	16
Linken van gerelateerde artikelen	16
Verbeteren tonen gerelateerde content	17
Evenwicht tussen informatie- en hulpfunctie	18

Informatie ten behoeve van bewuste en verantwoorde schoolkeuze	18
Bezoek schoolkeuzeinformatie neemt af en vraagt om investeringen	18
Cijfers diverse onderdelen schoolinfo	19
Informatie schoolkeuze vraagt investering in flexibiliteit en open data	20
Aantal dossiers stagneert in 2019	21
Verdeling dossiers over schoolleeftijd	21
Bijlage – Nadere voorwaarden subsidiebeschikking	23
De bekendheid van OCO neemt toe onder ouders van kinderen in het vve.	23
De bekendheid van OCO neemt toe onder ouders en jongeren in het mbo.	23
Er worden ten minste 40 bijeenkomsten georganiseerd, waarbij gestreefd wordt naar een evenwichtiger verdeling onder alle vier de onderwijssectoren (vve, po, vo, mbo). In het afgelopen jaar lag de nadruk op het po.	23
Het aantal bijeenkomsten dat OCO organiseert in Nieuw-West en Zuidoost neemt toe.	23
Het aantal dossiers dat OCO behandelt neemt toe naar ten minste 1.500, waarbij gestreefd wordt naar een gelijkwaardiger verdeling over de vier onderwijssectoren. Momenteel liggen de aantallen van de dossiers over vve en mbo nog erg achter op de dossiers over po en vo.	24
Het aantal pageviews neemt toe naar 1.500.000.	24
Het netwerk in het mbo wordt verstevigd.	24
De medezeggenschap van ouders wordt versterkt en het plan dat aantoont hoe dit gebeurd wordt gedeeld met de gemeente, waarna de verplichtingen gedurende 2019 nader kunnen worden aangescherpt op dit punt.	24
De horizontale dialoog met de Amsterdamse schoolbesturen wordt versterkt.	24
De organisatie van OCO wordt verder geprofessionaliseerd, waarbij aandacht blijft voor de verbeterpunten die aangedragen zijn door Vandebunt adviseurs.	25
Er wordt een halfjaarlijkse rapportage opgeleverd, waarin wordt aangegeven of de ambities zijn gerealiseerd en op welke wijze wordt voldaan aan de bovenstaande verplichtingen.	25
Bijlage – Belangenbehartiging en beleidsinvloed	26
Publicatie	26
Bijeenkomst	26
Belangenbehartiging	26
Versterking medezeggenschap	26
Beleidsinvloed	26
Bijzonderheden	26
Bijlage – voorlichtingen 2019	27
Onafhankelijke informatie	27
Flexibiliteit en interactie	27
Kennismaken en binden	27
Partners	28
Stadsdelen	28

Verwachte stijging aantal bijeenkomsten basisschoolkeuze	29
Anderstaligen	29
Evaluatie	29
Bijlage – Gebruik header website	31
Bijlage – Analyse dossiers passend onderwijs 2019	32
Algemeen	32
Veelgestelde vragen	32
Onvoldoende ondersteuning	34
Oneens met verwijzing naar speciale voorziening	34
Onduidelijkheid over testen op school	35
Thuiszitters	35
Specifieke ondersteuningsvragen	36

Leeswijzer

Dit jaarverslag spitst zich toe op twee, voor OCO bijzondere, projecten gedurende 2019 en op de cijfers over de informatievoorziening via de website en dossiers bij de helpdesk. In de bijlagen komen ook voorlichting en beleidsinvloed aan bod. Ten behoeve van de subsidieverantwoording is een bijlage opgenomen met een overzicht van de aanvullende subsidievoorwaarden. Tenslotte is als bijlage een themaraportage over passend onderwijs toegevoegd.

Samenvatting

Versterking medezeggenschap: Raadgevers

In 2019 is het platform Raadgevers gelanceerd. Het doel is door uitwisseling de medezeggenschap te versterken. Het faciliteren van uitwisseling levert OCO bovendien een beeld op van de informatiebehoefte en knelpunten in de Amsterdamse medezeggenschap op scholen. De activiteiten van Raadgevers worden voortgezet in 2020.

Verantwoording als dialoog

Onderzoeks- en adviesbureau Oberon deed in opdracht van OCO onderzoek naar verantwoording over onderwijskwaliteit. Hiervoor zijn als steekproef publieke verantwoordingsdocumenten van Amsterdamse instellingen voor voortgezet onderwijs geanalyseerd. De meest voorkomende doelstelling voor scholen blijkt eigenaarschap bij leerlingen te zijn, voor besturen professionalisering. Een verbeterpunt is de mismatch tussen brede doelstellingen en smalle verantwoording. Betere verantwoording is mogelijk door te investeren in de horizontale dialoog: door stakeholders te betrekken in de hele beleidscyclus, beleidsrijk te begroten en meer open data te gebruiken. OCO is aan de hand van het rapport het gesprek aangegaan met schoolbesturen, VO-Raad, OCW en Inspectie over verbetering van de verantwoording. Het voornemen is om in 2020 vervolgactiviteiten te organiseren, deels in combinatie met het medezeggenschapsplatform Raadgevers.

Inspelen op cijfers

De informatievoorziening via de website groeit, ook bij voor OCO nieuwe onderwerpen als voorschool en mbo. Het totaal aantal dossiers bij de helpdesk groeit nog niet evenredig mee, al groeit het aantal mbo-dossiers al wel bescheiden. Het team is versterkt met een mbo-expert, de verwachting is dat met deze inzet de groei in het aantal mbo-dossier nog verder zal doorzetten. De groei in het websitebezoek in 2019 zit vooral in leeftijdsgebonden artikelen (voorschool, po, vo, mbo en de overstapmomenten). Thematische artikelen laten minder groei zien. Het vergt arbeidsintensieve analyse en redactie om daar de vinger achter te krijgen. Die inspanning wordt ook gevraagd voor een betere balans tussen informerende artikelen en probleemgerichte artikelen. De verwachting is namelijk dat informerende artikelen zorgen voor meer websitebezoek en dat probleemgerichte artikelen zorgen voor meer dossiers bij de helpdesk. Een informatief artikel is bijvoorbeeld 'Welke vakken krijg je op het vwo?' Een bijpassend probleemgericht artikel zou dan bijvoorbeeld zijn 'Wat zijn struikelvakken?' Het bezoek aan informatie voor een bewuste en verantwoorde schoolkeuze loopt terug, dit vraagt een investering in flexibiliteit om de gebruiker beter te kunnen bedienen. OCO kan zich bij de schoolkeuzeinformatie onderscheiden met neutrale informatie en het bijeenbrengen van open data. Dit sluit ook aan op het project over verantwoording en dialoog.

Versterking medezeggenschap: Raadgevers

In 2019 is het platform Raadgevers gelanceerd met als doel door uitwisseling medezeggenschap te versterken. Het faciliteren van de uitwisseling levert OCO bovendien een beeld op van de informatiebehoefte en knelpunten in de Amsterdamse medezeggenschap op scholen.

Medezeggenschapsplatform Raadgevers

In 2018 heeft OCO onderzoek laten verrichten door Mira Huussen, voormalig GMR-voorzitter van OOadA, naar de door ouders ervaren invloed in de medezeggenschap. Op basis van de uitkomsten van dit rapport heeft OCO Mira Huussen gevraagd in 2019 een platform te ontwikkelen om medezeggenschap te versterken. Het platform heeft de naam Raadgevers gekregen en biedt medezeggenschappers gelegenheid elkaar te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen in ronde tafelgesprekken en themabijeenkomsten.

Op de website van OCO is een plek voor Raadgevers ingericht met persoonlijke blogs, interviews, de Raadgeversagenda en verslagen van de bijeenkomsten.

Daarnaast bevat de website van OCO een vraagbaak met medezeggenschapsonderwerpen. Ook kunnen ouders (en leerlingen) die actief zijn in de medezeggenschap met eventuele vragen over rechten en plichten in de medezeggenschap bij de helpdesk van OCO terecht. Kortom, Raadgevers biedt de gelegenheid voor uitwisseling, de kennisbank en vraagbaak bieden betrouwbare informatie.

Gesprekken met schoolbesturen en gemeente

Het onderzoeksrapport over de door ouders beleefde invloed in de medezeggenschap is in het voorjaar van 2019 besproken met vertegenwoordigers van de gemeente, BBO en OSVO. De OSVO heeft OCO uitgenodigd het rapport nader te komen toelichten in een OSVO vergadering. Dit is 17 oktober 2019 gebeurd als eerste agendapunt van de OSVO vergadering met een presentatie door Mira Huussen. In de discussie gaven besturen aan de bevindingen uit het onderzoek te herkennen dat ouders gemotiveerd zijn om in de medezeggenschap een bijdrage te leveren, maar dat de agenda's gedomineerd worden door personeelsonderwerpen en dat de informatievoorziening beter kan. Verschillende besturen hebben naar aanleiding van de bespreking het rapport doorgestuurd naar hun (G)MR. Bij enkele besturen is OCO naderhand nog op bezoek geweest voor een achtergrondgesprek over het rapport.

In de discussie kwam ook naar voren dat het interessant zou zijn om naast het in het rapport opgetekende perspectief van ouders in de medezeggenschap ook bestuurders te bevragen over ervaringen met ouders in de medezeggenschap. De voorzitter van het CvB van ZAAM heeft zich bereid verklaard mee te werken aan een interview, dit interview heeft eind 2019 plaatsgevonden en is gepubliceerd begin januari 2020.

Bijeenkomsten Raadgevers

Het platform Raadgevers heeft inmiddels twee bescheiden bijeenkomsten achter de rug: een aftrap op 1 juli 2019 en een bijeenkomst op 28 oktober 2019 over de verplichte schooldocumenten, zoals o.a. schoolgids en schoolplan.

In 2020 worden de activiteiten van Raadgevers voortgezet met als eerste activiteit een bijeenkomst op 29 januari 2020 over medezeggenschap en noodplannen voor het lerarentekort. Het platform richt zich voorlopig nog op ouders in de medezeggenschap, op termijn zal er ook aandacht zijn voor leerlingen (VO) en studenten (MBO) in de medezeggenschap.

Doelstelling: uitwisseling en zicht op knelpunten

Met een kleine driehonderd onderwijsinstellingen in het Amsterdamse PO en VO zal het aantal ouders in de medezeggenschap ergens in de buurt liggen van de 750, het staat trouwens nog op het wensenlijstje om dit preciezer in beeld te krijgen. Gezien deze beperkte doelgroep hebben we geen ambitie dat we per bijeenkomst grote aantal deelnemers binnenkrijgen, wel hebben we het gevoel dat het moet lukken om jaarlijks een aantal interessante kleinschalige bijeenkomsten te organiseren.

Het voornaamste doel blijft door uitwisseling medezeggenschap te versterken. Het faciliteren van de uitwisselingsactiviteiten levert OCO bovendien een beeld op van de informatiebehoefte en knelpunten in de Amsterdamse medezeggenschap op scholen.

Verantwoording als dialoog

Onderzoeks- en adviesbureau Oberon deed in opdracht van OCO onderzoek naar verantwoording over onderwijskwaliteit. Hiervoor zijn als steekproef publieke verantwoordingsdocumenten van Amsterdamse instellingen voor voortgezet onderwijs geanalyseerd. De meest voorkomende doelstelling voor scholen blijkt eigenaarschap bij leerlingen te zijn, voor besturen professionalisering. Een verbeterpunt is de mismatch tussen brede doelstellingen en smalle verantwoording. Betere verantwoording is mogelijk door te investeren in de horizontale dialoog: door het gesprek aan te gaan in de hele beleidscyclus, beleidsrijk te begroten en meer open data te gebruiken. OCO is aan de hand van het rapport het gesprek aangegaan met schoolbesturen, VO-Raad, OCW en Inspectie over verbetering van de verantwoording. Het voornemen is om in 2020 vervolgvormen te organiseren, deels in combinatie met het medezeggenschapsplatform Raadgevers.

Onderwijsinspectie stimuleert eigen aspecten van kwaliteit

Sinds 2017 kunnen scholen de waardering 'goed' verdienen als ze hun 'eigen' doelen realiseren. Dit is onderdeel van de stimulerende rol voor onderwijskwaliteit van de Inspectie van het onderwijs. Voorwaarde is wel dat de inspectie in de controlerende rol ten aanzien van de basiskwaliteit heeft geconstateerd dat de scholen voldoen aan de deugdelijkheidseisen en minimale leerresultaten (Onderzoekskader VO, Inspectie van het onderwijs). Daarnaast hebben alle scholen in het voortgezet onderwijs afgesproken om belanghebbenden te betrekken bij het opstellen en evalueren van de ambities en doelen (Code Goed bestuur, VO-Raad). De gedachte hierachter is dat onderwijskwaliteit gebaat is bij ruimte voor scholen om hun visie vorm te geven en dit te doen in de 'horizontale dialoog' met de betrokkenen.

Oude ambities, nieuw gesprek

Deze ambities zijn niet nieuw, onderwijskwaliteit vormgeven in overleg met 'stakeholders' is een terugkerend thema in het onderwijs. De instrumenten zijn ook niet nieuw, dat zijn

de publieke verantwoordingsdocumenten zoals schoolgids, schoolplan en jaarverslag. Wel nieuw is de verwachting dat dankzij de stimulerende rol van de inspectie deze instrumenten goed benut worden en dat betrokkenen nu echt in gesprek gaan.

Onderzoek naar verantwoording en dialoog met Amsterdamse steekproef

Doen ze dat nu al, rapporteren scholen en besturen over de eigen invulling van onderwijskwaliteit? Wat zijn die eigen kwaliteitsambities, zijn die onderscheidend? En vervolgens, vertellen ze ook of en hoe ze deze doelen behalen en hoe de 'stakeholders' daarbij betrokken zijn? In opdracht van OCO heeft het onafhankelijke onderzoeks- en adviesbureau Oberon onderzocht hoe Amsterdamse besturen en scholen zich verantwoorden over hun eigen ambities voor onderwijskwaliteit in hun publieke informatie. In totaal zijn hiervoor 67 plannen, jaarverslagen, schoolgidsen en websites van een steekproef van 5 Amsterdamse schoolbesturen en 19 scholen uit het voortgezet onderwijs verzameld en geanalyseerd. Hieronder staan de belangrijkste bevindingen.

Alle scholen en besturen rapporteren over visie

Bijna alle besturen en scholen in dit onderzoek starten hun meerjarenplannen, schoolgidsen en jaarverslagen met een visie op onderwijs, waarin ze vertellen wat zij belangrijk vinden en welke uitgangspunten centraal staan bij hun onderwijs.

Doelen weinig onderscheidend

De scholen en besturen rapporteren ook allemaal in één of meerdere openbare documenten over hun onderwijskundige doelstellingen. Meestal noemen scholen meerdere doelen. Scholen nemen nog weinig ruimte om eigen onderscheidende opvattingen over kwaliteit te formuleren. De meest voorkomende doelstelling van scholen is eigenaarschap bij leerlingen, van besturen is het professionalisering. De zeven vaakst getelde doelen zijn:

1. Eigenaarschap van onderwijs bij leerling
2. Maatwerk en differentiatie
3. Onderwijsprestaties
4. Burgerschap
5. Professionalisering medewerkers
6. Innovatie en ICT
7. Uitdaging en talentontwikkeling

Onderlinge relatie doelen onduidelijk

Binnen schoolbesturen zijn de scholen vaak consistent in het uitwerken van de door het bestuur gestelde visie naar doelen en concrete activiteiten. Of er een hiërarchie is tussen de doelstellingen blijft vaak onduidelijk. De VO-Raad en Onderwijsraad hanteren een driedelige opdracht voor het onderwijs: kwalificatie, socialisatie, persoonsvorming. Deze

maatschappelijke opdrachten komen afzonderlijk regelmatig terug in de onderzochte documenten, maar zelden wordt uit de doeken gedaan hoe deze drie 'doeldomeinen' zich tot elkaar verhouden binnen de specifieke aanpak van het bestuur of de school.

Doelen en middelen niet helder onderscheiden

De gevonden doelstellingen zijn enerzijds gesteld op het niveau van de beoogde opbrengsten van het onderwijs. Anderzijds zijn veel doelstellingen gericht op (het veranderen van) hoe het onderwijs is vormgegeven of georganiseerd. Een toelichting op beoogde doel-middel relaties ontbreekt echter in een groot deel van de documenten van scholen en besturen. In de praktijk worden doelen' en 'middelen ook geregeld door elkaar heen gebruikt.

De aangetroffen doelstellingen kunnen ten behoeve van de discussie geordend worden in:

- Beoogd maatschappelijk effect (outcome)
- Beoogde opbrengsten van het onderwijs (output)
- Hoe men het onderwijsproces wil vormgeven (throughput)
- Welke randvoorwaarden of middelen daarvoor nodig zijn (input)

Beleidsrijk begroten nog niet zichtbaar

Landelijk worden besturen gestimuleerd hun onderwijskundig beleid en financiële keuzes op elkaar af te stemmen en deze in samenhang met elkaar te presenteren en te bespreken met – tenminste – de medezeggenschap. Dergelijk 'beleidsrijk begroten' is nog niet zichtbaar in de openbare documenten van besturen en scholen.

Mismatch tussen brede kwaliteitsopvattingen en smalle verantwoording

De 'eigen' doelstellingen die scholen en besturen noemen, zijn vaak algemeen geformuleerd en niet of nauwelijks meetbaar. Als een school wel meetbare doelen stelt, verwijst men vaak naar de criteria die de inspectie hanteert bij het beoordelen van de onderwijskwaliteit (opbrengsten). Hier lijkt sprake van een mismatch tussen brede eigen opvattingen van kwaliteit en verantwoording over 'smalle' opbrengsten.

Positieve voorbeelden van operationaliseren abstracte doelen

Sommige scholen weten abstracte doelen (zoals 'maatwerk' of 'differentiatie') te operationaliseren tot meetbare of merkbare doelstellingen. Daarmee maken ze een concreet gesprek met interne en externe belanghebbenden mogelijk. En zo vergroten ze de bijdrage die verantwoording en horizontale dialoog kan leveren aan kwaliteitsverbetering en een lerende organisatie.

Beschikbare data bieden kansen voor betere verantwoording

Ook waar doelstellingen wel direct meetbaar te maken zijn en waar scholen zelf over data beschikken, gebruiken ze deze nog maar zelden in hun verantwoording. Het gebruik van openbare data is een potentieel krachtige manier om het gesprek over doelen en doelbereik concreet te maken.

Verantwoording op schoolniveau ontbreekt

Meer algemeen is op schoolniveau weinig informatie voor belanghebbenden beschikbaar over de mate waarin scholen hun 'eigen' doelen realiseren. Voor scholen gelden vooral wettelijke plichten tot het publiceren van plannen. De minimale wettelijke eis op schoolniveau over publicatie van resultaten in verantwoordingsinformatie is om in de schoolgids informatie op te nemen omtrent het aandeel leerlingen dat doorstroomt naar een hoger leerjaar of ander soort onderwijs, het aandeel leerlingen dat slaagt voor het eindexamen en het aandeel leerlingen dat uitvalt zonder diploma. Deze informatieplicht wordt in de praktijk bovendien gebrekkig nageleefd.

Horizontale dialoog nog onvoldoende zichtbaar

De branchecode goed bestuur van de VO-raad (2019) stelt: "Het bestuur maakt zichtbaar (...) welke ambities en doelen zij heeft geformuleerd, bijvoorbeeld in het strategisch beleidsplan, en welke leer- en organisatieopbrengsten zijn behaald; op welke wijze de betrokkenheid van belanghebbenden hierbij is vormgegeven en op welk(e) moment(en) hun inbreng in de beleidscyclus heeft plaatsgevonden." Dit ideaalbeeld heeft nog niet zijn weg gevonden naar de onderzochte praktijk. Een (krappe) meerderheid van de besturen en scholen benoemt wel met wie wordt gesproken over onderwijskwaliteit: meestal zijn dat medewerkers, medezeggenschapsraad, ouderraad en leerlingenraad. De inhoudelijke onderwerpen van gesprek komen doorgaans niet expliciet aan bod.

Verantwoording nog teveel een verplicht nummer

Ook in rest van Nederland en in andere (onderwijs)sectoren is er vaak een mismatch tussen de bredere kwaliteitsdefinities die instellingen hanteren en smalle verantwoording. Zo concludeerde de Onderwijsraad in 2016 dat door de inrichting van het stelsel onderwijskwaliteit in brede zin onvoldoende "gekend, erkend en geborgd" wordt. Een recent onderzoek in opdracht van de VO-raad constateerde: "In de praktijk is verantwoording nog vaak een sluitpost, een verplicht nummer en iets dat niet of slechts losjes verbonden is met leren en verbeteren." Onderzoek in het primair onderwijs laat een vergelijkbaar beeld zien.

Aanbevelingen aan besturen, medezeggenschap en OCO

Betere verantwoording – niet meer verantwoording – is gewenst als basis voor een geïnformeerde dialoog met belanghebbenden over onderwijskwaliteit. Dit is mogelijk als besturen, medezeggenschap en OCO aan de slag gaan met de volgende aanbevelingen:

- Schoolbesturen: maak gesprek over doelen en middelen concreter, zet beschikbare data gerichter in, verantwoord (ook) op schoolniveau.
- Medezeggenschapsraden: praat vooraf mee over kwaliteitsopvattingen en achteraf over het bereiken van eigen doelen, vraag gericht naar beleidsrijk begroten, gebruik beschikbare data in gesprek met bestuur.
- OCO: stimuleer in gesprek met schoolbesturen verantwoording, ondersteun de medezeggenschap, publiceer onderscheidende gegevens over 'eigen kwaliteitsopvattingen' van scholen.

Tot zover de samenvatting van het onderzoeksrapport zoals ook gepubliceerd op de website van OCO, met ook het rapport zelf als [download](#).

Vervolgcontacten met de sector in 2019 en 2020

Met de besturen waarvan de documenten zijn onderzocht is contact gelegd voor achtergrondgesprekken over het rapport. Enkele gesprekken hebben reeds plaatsgevonden in 2019, enkele gesprekken konden niet eerder ingepland worden dan begin 2020. Begin 2020 zijn ook gesprekken gepland met de inspecteur-generaal van de Inspectie van het onderwijs en met experts op het gebied van verantwoording op het ministerie van OCW. De VO-Raad heeft ook een project over verantwoording lopen, met een betrokken medewerker is eind 2019 informatie uitgewisseld. Alle gesprekspartners erkennen dat er nog een slag gemaakt kan worden in het verbeteren van de verantwoording en het betrekken van de 'stakeholders' daarbij. Zowel vanuit de overheid als vanuit de besturenorganisaties wordt ingezet op betere verantwoording, het veld zelf is nog wat onwennig. Het betrekken van de 'stakeholders' wordt vaak genoemd, maar het perspectief van wetgever of bestuurder bleef tot dusverre dominant. OCO vraagt met dit project aandacht voor verantwoording vanuit het perspectief van de onderwijsgebruikers.

Structureren 'eigen' doelen van de scholen en besturen

Een probleem waar OCO zich op korte termijn op richt is hoe de verschillende gevonden vormen van kwaliteit gestructureerd en gevisualiseerd kunnen worden om te kunnen verwerken in de schoolkeuzeinformatie op de website. Zijn het 'ontwikkel domeinen' (kwalificatie, socialisatie, persoonsvorming) waar iedere school wel mee te maken heeft maar waarvan de hiërarchie of samenhang per school verschilt? Of is het zinniger om te kijken naar het 'proces' (doeldomeinen, randvoorwaarden, kenmerken, doelstellingen)? Of zijn nog andere benaderingen mogelijk? 16 december 2019 vond een

eerste workshop hierover plaats met onderwijsdataexperts en ontwerpers, ook de VO-Raad, de inspectie en andere betrokkenen worden hierover (nog) bevraagd.

Vervolgacties in 2020

Mogelijke vervolgacties in 2020 zijn bijeenkomsten met het medezeggenschapsplatform Raadgevers over het schoolplan en beleidsrijk begroten, met als vraag: kan aan de hand van het rapport de medezeggenschap beter betrokken worden bij het formuleren van eigen doelen, bijbehorende indicatoren en het verbinden van de benodigde middelen? Een andere mogelijke vervolgactie is een publieksbijeenkomst rondom het jaarverslag, zijn de jaarverslagen van de Amsterdamse schoolbesturen dan weer een stukje duidelijker en maken ze ook zichtbaar hoe de belanghebbenden betrokken zijn?

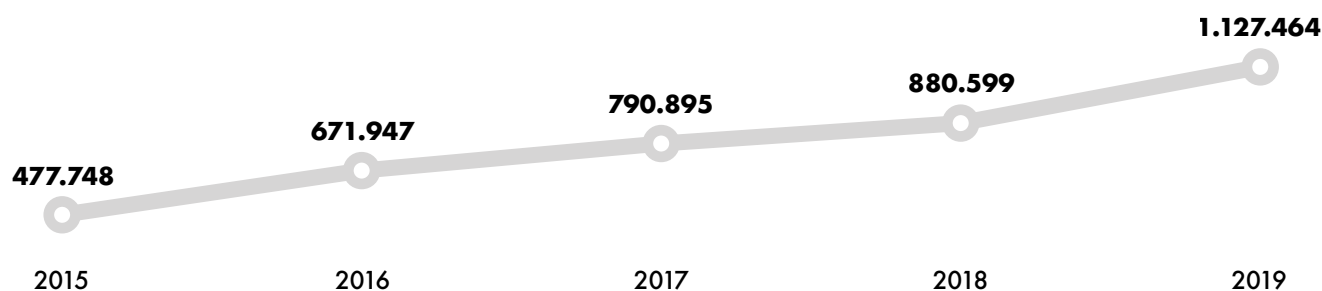
Inspelen op de cijfers

De informatievoorziening via de website groeit, ook bij voor OCO nieuwe onderwerpen als voorschool en mbo. Het aantal dossiers bij de helpdesk groeit nog niet mee. De thematische artikelen laten minder groei zien, dat vergt arbeidsintensieve analyse en redactie. Ook is aandacht nodig voor een evenwicht tussen informerende artikelen en probleemgerichte artikelen, het een zorgt voor meer websitebezoek, het ander voor meer dossiers bij de helpdesk. Het bezoek aan informatie voor een bewuste en verantwoorde schoolkeuze loopt terug, dit vraagt investering in flexibiliteit. OCO kan zich bij de schoolkeuzeinformatie onderscheiden met neutrale informatie en het bijeenbrengen van open data.

Informatievoorziening via website groeit

De website is het belangrijkste informatiekanaal voor OCO. De informatie geeft ouders en leerlingen een stevige positie in hun contact met school. De informatie op de website kan al veel vragen beantwoorden, zowel over rechten & plichten als over schoolkeuze. De informatie is ook een uithangbord voor de helpdesk van OCO. Wil iemand meer weten of zit iemand met een probleem dan heeft die aan de hand van de informatie OCO gevonden en kan die de helpdesk bellen. De website fungeert ook als kennisbank voor de medewerkers van OCO zelf.

Figuur 1
Unieke paginaweergaven



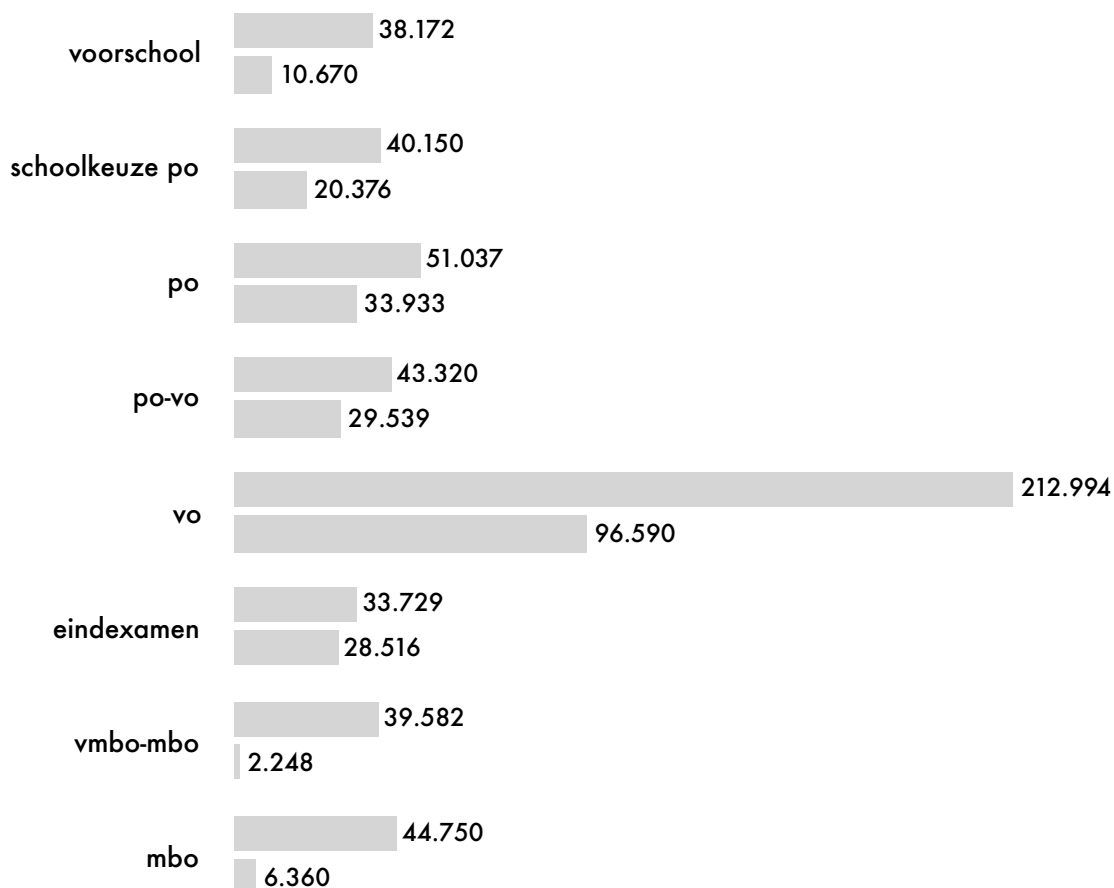
De afgelopen jaren is het bezoek aan de website gegroeid. Deze groei is grotendeels te verklaren door investeringen in de kwaliteit en de vindbaarheid van de informatie, maar ook het toegenomen internetgebruik zal een rol spelen. Werkzaamheden aan de website

leveren meestal pas na wat langere tijd zichtbaar resultaat op. In die zin is de groei in 2019 nog voor een deel gebaseerd op investeringen uit 2018. Uit analyse van de bezoekcijfers door de toenmalige redactiecoördinator kwamen een aantal 'quick wins' om bestaande content te verbeteren en nieuwe content toe te voegen volgens 'bewezen' recept. Deze pragmatische benadering is eind 2019 omgezet in een meer inhoudelijke aanpak gebaseerd op een analyse van zowel de bezoekgegevens als de belgegevens, de geregistreerde dossiers bij de helpdesk, om te achterhalen wat de informatiebehoefte is van de cliënten.

Forse groei bezoek informatie over nieuwe werkterreinen voorschool en mbo

De artikelen op de website zijn geordend op leeftijd (sectoren en overstapmomenten) en op thema. Bezoekgegevens naar leeftijd laten groei zien over de hele linie. Opvallend is dat het aantal unieke paginaweergaven voor de meeste onderdelen rond de veertigduizend ligt. Daar waar er eerst forse verschillen waren lijken de aantallen nu naar elkaar toe te groeien, ook bij de voor OCO relatief nieuwe sectoren zoals de voorschool en mbo en het overstapmoment vmbo-mbo.

Figuur 2
Unieke paginaweergave artikelen per onderwijsleeftijd
2019 boven, 2018 onder



Er is één uitschieter en dat is het voortgezet onderwijs met ruim tweehonderdduizend unieke paginaweergaven, ruim een verdubbeling ten opzichte van vorig jaar. Deze uitschieter is grotendeels te danken aan artikelen over vakken per schooltype en artikelen over doorstroom (diplomastapelen). Dit levert overigens niet aanmerkelijk meer dossiers bij de helpdesk op. Een nieuwe hypothese hierbij is dat vooral probleemgerichte informatie hulpvragen binnenbrengt, terwijl meer beschrijvende informatie zoals genoemde voorbeelden al grotendeels voorziet in de informatiebehoefte. Behalve dat hoge bezoekcijfers illustreren dat OCO voorziet in een informatiebehoefte zijn dergelijke cijfers natuurlijk ook positief voor de bekendheid van OCO.

Per thema minder duidelijke groei

Naast artikelen per leeftijd zijn ook artikelen gerubriceerd in negen thema's. Het zijn dezelfde tien thema's die OCO gebruikt om binnengekomen vragen te rubriceren. De trefwoordenset daarvoor is in 2015 ontwikkeld i.s.m. het Kohnstamm Instituut. Het tiende thema schoolkeuze heeft een aparte plek op de website. De per thema gepresenteerde artikelen zijn over het algemeen minder hard gegroeid qua bezoekcijfers dan de leeftijdsgebonden artikelen. Leerplicht is een uitschieter, voornamelijk door het artikel 'Tot welke leeftijd ben je leerplichtig?', het meest bekeken artikel op de website (79.089 unieke paginaweergaven in 2019, 68.090 in 2018).

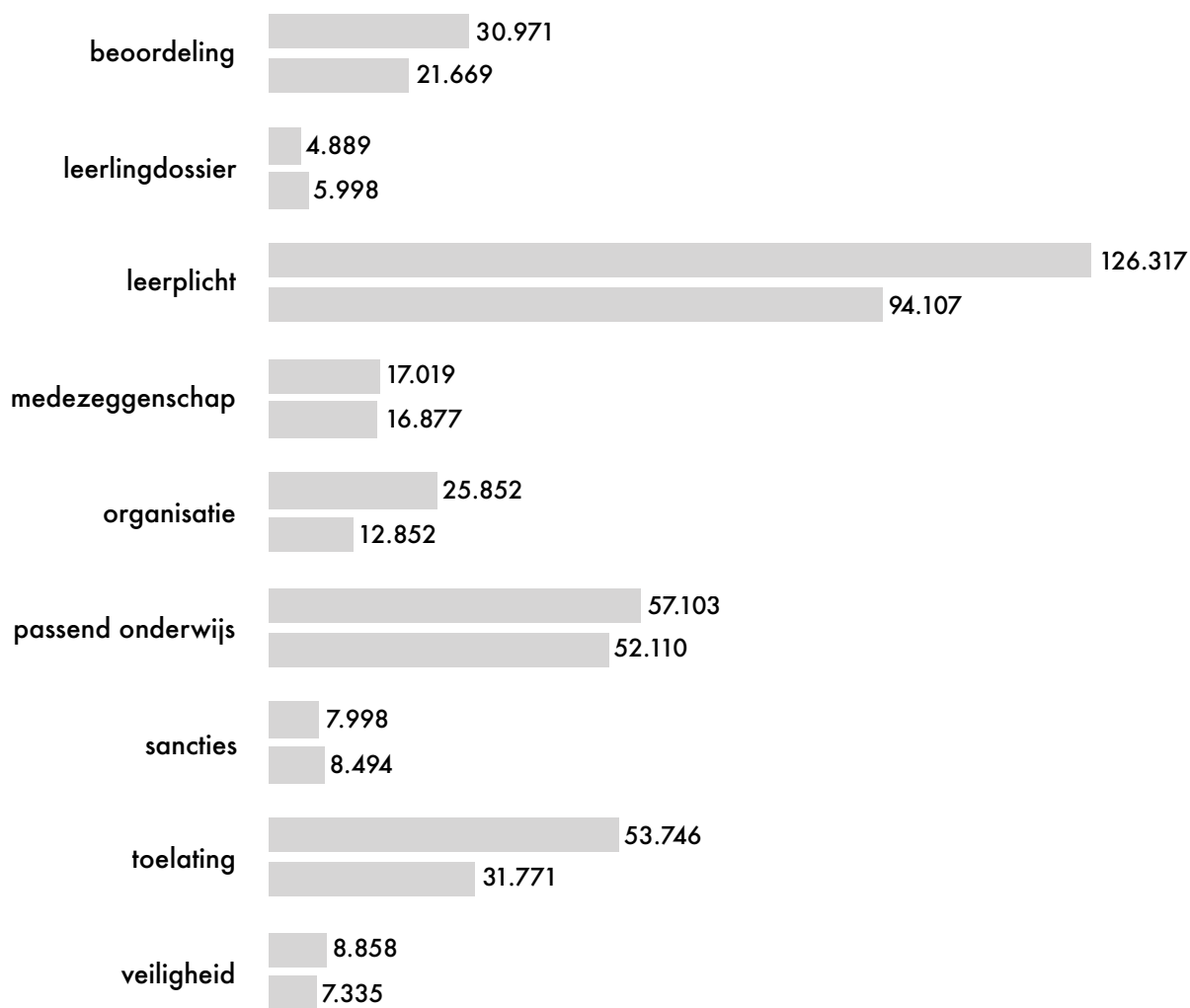
Arbeidsintensieve analyse en redactie

De verwachting is dat door analyse van bezoek- en belgegevens beter aangesloten kan worden op de informatiebehoefte van de gebruikers. Als dit zorgvuldig gebeurt, op basis van een goede analyse en met gedegen kennis van onderwijs en regelgeving, dan versterkt het ook de positie van OCO als 'autoriteit' op de thema's die voor ouders en leerlingen belangrijk zijn. Dat is wel een arbeidsintensief proces, het kost meerdere jaren om alle thema's door te werken en te verbeteren. Om hier ervaring mee op te doen is eind 2019 een analyseproces met een voorlopige 'workflow' ingericht. Hierbij wordt ook rekening gehouden met seizoenskenmerken. Begin 2020 zijn de eerste resultaten te zien.

Linken van gerelateerde artikelen

De leeftijdsgebonden indeling van artikelen en de thematische indeling kan gezien worden als een verticale en horizontale ordening van de kennisbank. Een simpele aanpak daarbij is dat ieder artikel zowel een keer aan een leeftijd als aan een thema gekoppeld wordt. Dat doet echter geen recht aan de dwarsverbanden in het onderwijs. Volgens het ideale plaatje gelden de thema's voor (vrijwel) alle leeftijden. Een thema-artikel over beoordeling kan dan naar specifieke artikelen verwijzen in het leeftijdsdeel, waarin dieper wordt ingegaan op de materie: bijvoorbeeld de beoordeling van het taalniveau op de voorschool, informatie over het leerlingvolgsysteem in het basisonderwijs, het programma van toetsing en afsluiting in

Figuur 3
Unieke paginaweergave artikelen per thema
2019 boven, 2018 onder



het voortgezet onderwijs, de praktijkproef in het mbo. Ook hiervoor geldt dat deze gewenste situatie arbeidsintensief is en een meerjarige inspanning vraagt.

Verbeteren tonen gerelateerde content

Een alternatieve oplossing is dat de manier van aanbieden van gerelateerde content verandert. Nu worden titelsuggesties gedaan op basis van de inhoud en de 'tags' van een artikel. Wellicht is het ook mogelijk het systeem in te richten op suggesties in beide richtingen: meer artikelen voor dezelfde leeftijdsgroep of meer artikelen binnen hetzelfde thema. Op dit moment zoekt het algoritme een optimale match waarin beide meewegen, maar slaagt daar nog niet zo goed in. Dat het tonen van gerelateerde content verbeterd moet worden staat op de wensenlijst voor 2020, hoe is nog niet besloten.

Evenwicht tussen informatie- en hulpfunctie

Zoals genoemd bij de positieve uitschieter in het bezoek aan pagina's over het voortgezet onderwijs geldt de hypothese dat vooral probleemgerichte informatie hulpvragen binnenbrengt, terwijl meer beschrijvende informatie voorziet in de algemene informatiebehoefte en niet leidt tot hulpvragen bij de helpdesk. Dit is een nuancering van de werkhypothese dat vindbaarheid en websitebezoek noodzakelijk zijn voor 'conversie' van website naar helpdesk. Voor OCO is het geen kwestie van 'of/of' maar van 'en/en'. Met de informatieve artikelen wordt de doelstelling qua informeren (via websitebezoek) sneller gerealiseerd omdat deze artikelen een relatief groot bereik hebben. Met de probleemgerichte artikelen wordt een kleiner publiek bereikt, maar vindt wel meer 'conversie' plaats naar de helpdesk. Bij de analyses en redactieplanning zal rekening gehouden moeten worden met een – betere – balans tussen hulpgerichte artikelen en informatieve artikelen om groei op beide fronten te bereiken.

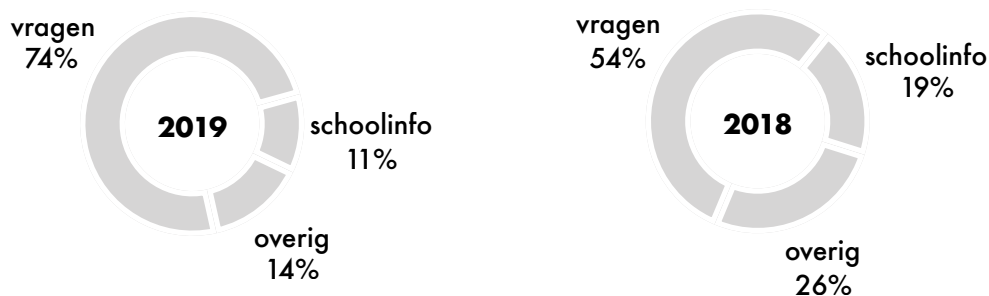
Informatie ten behoeve van bewuste en verantwoorde schoolkeuze

In het pluriforme onderwijsaanbod wordt keuzevrijheid verondersteld, maar er zijn slechts weinig betrouwbare informatiebronnen voor ouders en leerlingen die zichtbaar maken hoe scholen zich onderscheiden met hun aanbod. OCO comprimeert informatie op basis van de schoolgids, een wettelijk verplicht en door de medezeggenschapsraad geaccordeerd document. De informatie wordt aangevuld met informatie uit andere bronnen, o.a. de Amsterdamse Keuzegids VO en open data van DUO.

Bezoek schoolkeuzeinformatie neemt af en vraagt om investeringen

De schoolkeuzeinformatie op de website is minder vaak bekeken in 2019 dan in 2018. Het aandeel schoolkeuzeinfo op de website slinkt van circa twintig naar tien procent (het zal iets groter zijn, omdat voor het aandeel 'vragen' de leeftijdsgebonden en de themagebonden artikelen opgeteld zijn, terwijl daar een aantal dubbelingen in zitten).

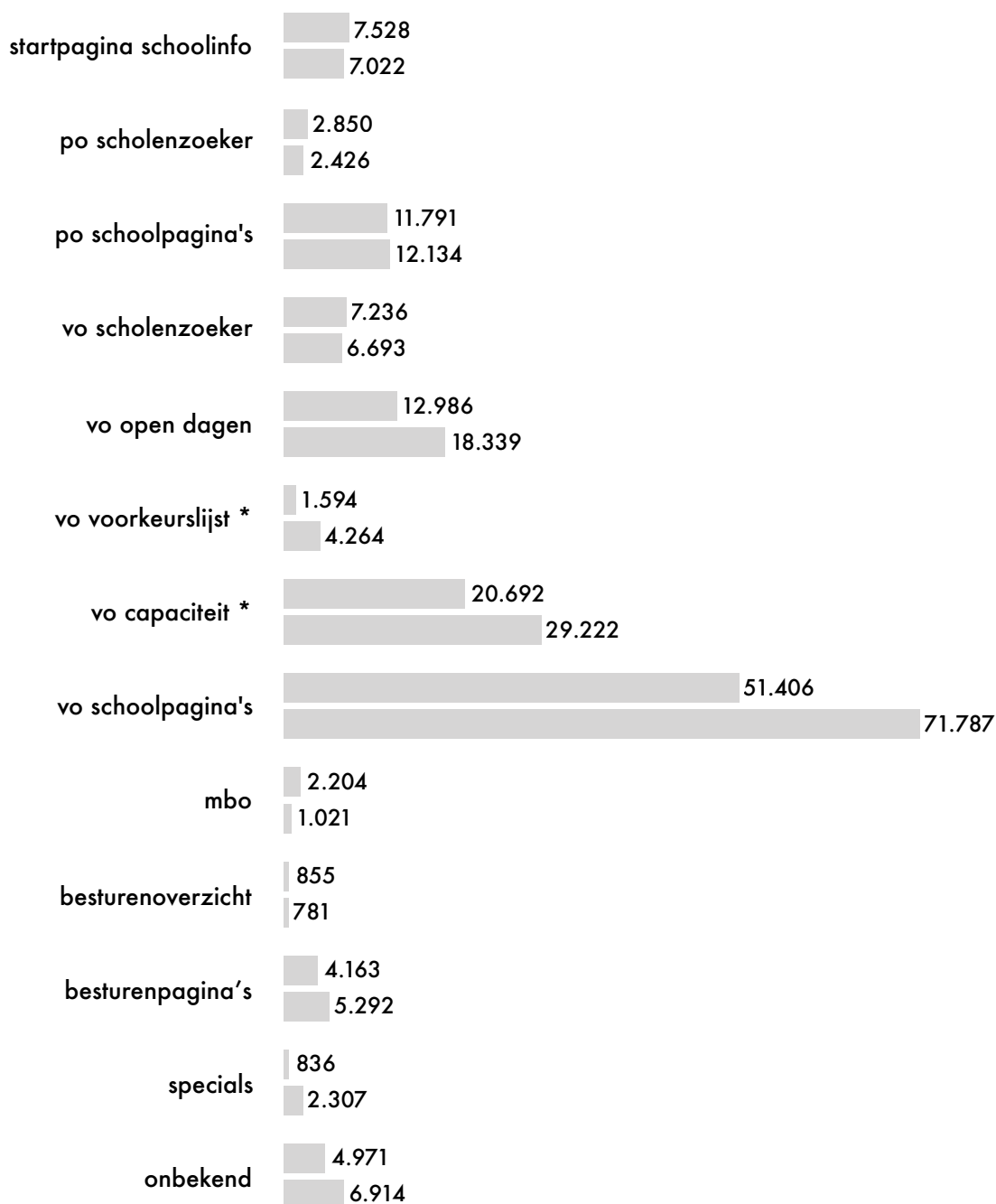
Figuur 4
Aandeel schoolinfo in totaal aantal unieke paginaweergaven website



Cijfers diverse onderdelen schoolinfo

Het bezoek aan de pagina's over basisscholen is stabiel gebleven. De terugloop komt vrijwel volledig op het conto van de schoolinfo over het voortgezet onderwijs. Toch trekt schoolinfo over het voortgezet onderwijs nog steeds het grootste deel van de bezoekers. De onderdelen met een sterretje worden niet gecontinueerd in 2020.

Figuur 5
Verdere uitsplitsing unieke pageviews schoolkeuze informatie
2019 boven, 2018 onder



De omvang van het cohort is in principe voor de basisschool gelijk aan dat van het voortgezet onderwijs. Daarom zou het mogelijk moeten zijn om het bezoek omhoog te krijgen, al gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat dit tot dusverre nauwelijks gelukt is. Wellicht dat een structurele aanpak voor voorlichtingen over voorschool- en basisschoolkeuze kan bijdragen aan de bekendheid van deze informatie.

Ook de opleidingenzoeker voor het mbo wordt nog onvoldoende vaak gevonden en heeft nog veel potentie om in bezoek te groeien.

Informatie schoolkeuze vraagt investering in flexibiliteit en open data

Het teruglopende bezoek aan schoolkeuzeinformatie vraagt om meerdere redenen investeringen. Ten eerste is de omgeving veranderd met de komst van de website voschoolkeuze020 van de OSVO. Deze website heeft het voorbeeld van OCO om een digitale voorkeurslijst aan te bieden gekopieerd. OCO verwijst de kernprocedure 2019-2020 naar de voorkeurslijst van voschoolkeuze020 en heeft de eigen tool verwijderd. Het inrichten ervan koste ieder jaar veel tijd, die nu aan andere aspecten van schoolinformatie besteed kan worden.

Een tweede factor is dat de onderliggende structuur van het scholendeel van de website verouderd raakte. Toevoegen van nieuwe items op de scholenpagina's was relatief bewerkelijk en duur en het systeem zou nog maar een of twee jaar kunnen blijven draaien omdat onderliggende code verouderd is.

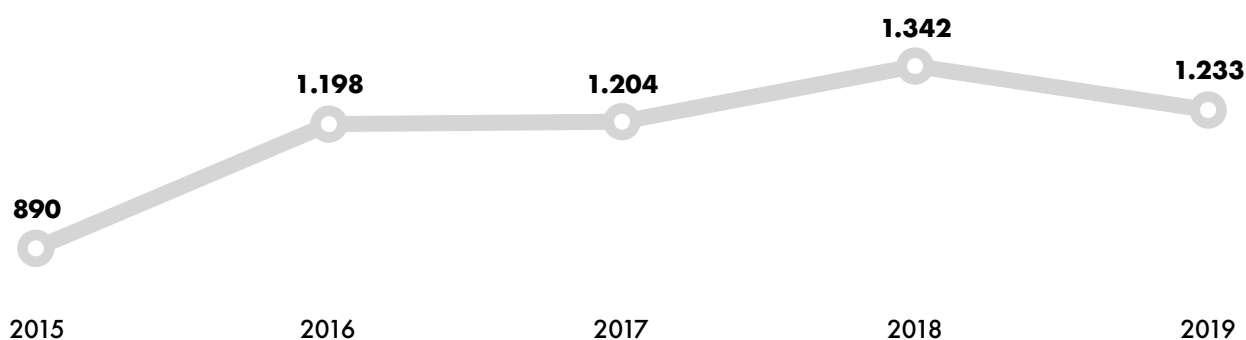
Daarbij speelt dat OCO de afgelopen jaren verschillende blogs publiceerde met onderzoeksresultaten van Henk Blok over schoolprestaties en kansengelijkheid, maar dat het met de aanwezige technische structuur niet mogelijk was om de gegevens toe te voegen aan de scholendatabase. Dat betekent dat op het tekstgedeelte van de website onderzoeksresultaten gepubliceerd werden die in het scholendeel niet of heel moeilijk getoond konden worden.

Daarom is in 2019 geïnvesteerd in de 'achterkant' van het scholendeel van de website. Er is een zogenaamde API ('digitale stekkerdoos') ingericht die de flexibiliteit moet vergroten. Hiermee is ook de scholenzoeker opnieuw opgebouwd. Dankzij de API kan de scholenzoeker doorontwikkeld worden en zal deze op den duur meer vergelijkingsmogelijkheden bieden. In 2020 krijgt de vernieuwing een vervolg met een importtool voor open data van DUO en uit andere bronnen. Een ander aspect dat nog in 2020 ter hand moet worden genomen is de mogelijkheid om onderwijsresultaten in tabellen en grafieken weer te geven, in combinatie met filterinstellingen in de scholenzoeker.

Aantal dossiers stagneert in 2019

Het aantal dossiers is niet meegegroeid met het verkeer op de website. Zoals al eerder vermeld wordt daarmee de hypothese dat er een 'conversie' is van websitebezoek naar helpdesk genuanceerd. Die conversie zal niet voor alle onderwerpen hetzelfde zijn en in het algemeen zal er waarschijnlijk onderscheid gelden tussen meer informatieve artikelen en meer probleemgerichte artikelen.

Figuur 6
Aantal door helpdesk geregistreerde dossiers



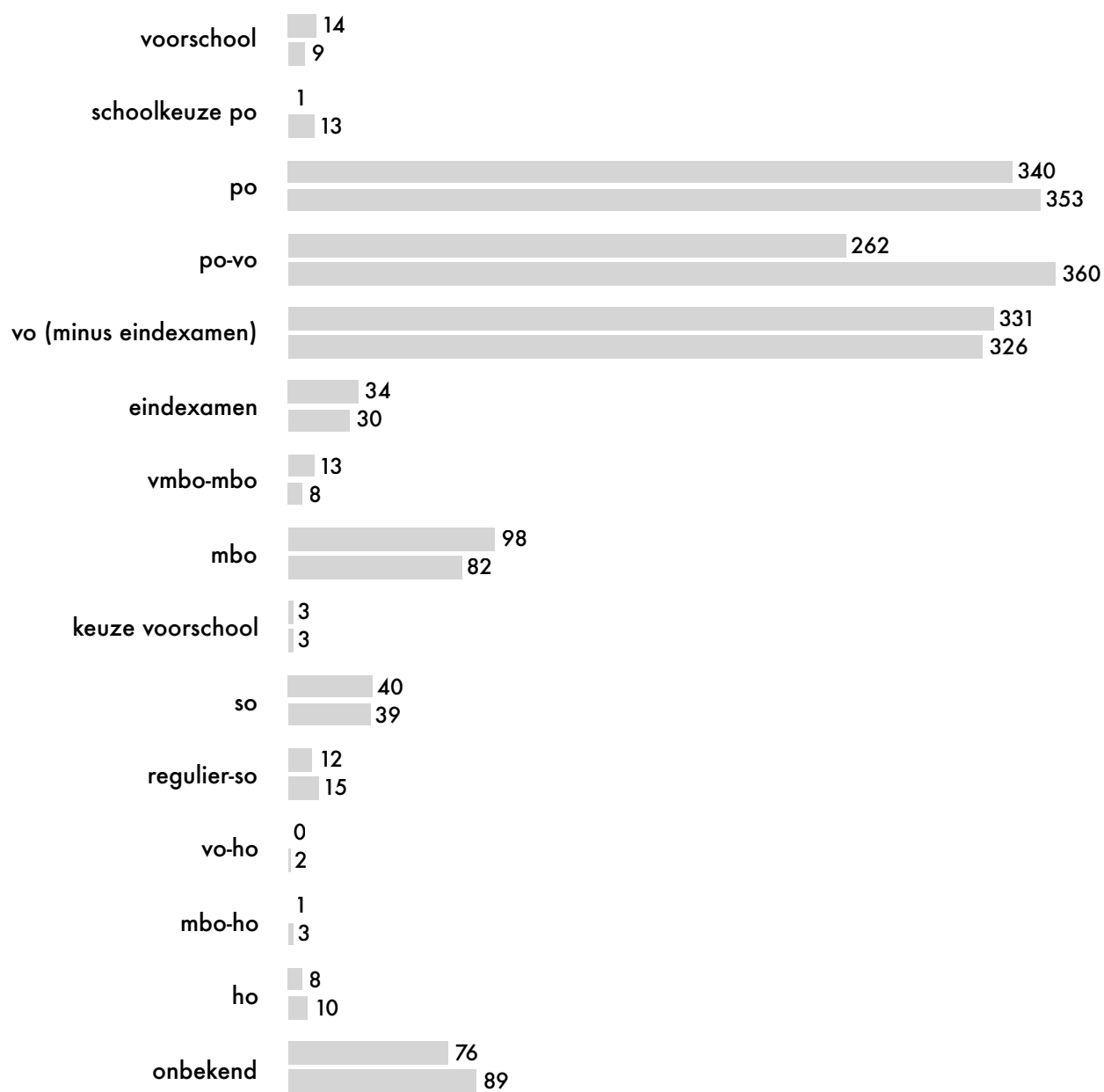
Verdeling dossiers over schoolleeftijd

De verdeling van de dossiers volgt niet direct het beeld van de verdeling van de unieke paginaweergaven als gekeken wordt naar schoolleeftijd. De piek in bezoekcijfers aan leeftijdsgebonden artikelen in het voortgezet onderwijs is bijvoorbeeld niet of nauwelijks terug te zien in het aantal dossiers. Wel is er bescheiden maar gestage groei te zien in het mbo.

Opvallende achterblijver is het overstapmoment 'schoolkeuze basisschool'. Misschien zijn een aantal vragen hierover abusievelijk getagd als 'po', maar waarschijnlijker is dat deze groep ouders OCO nog niet weet te vinden met vragen. Ook hiervoor geldt dat meer probleemgerichte content misschien kan helpen.

Voor de overstap van mbo naar ho en van vo naar ho had OCO nog geen content. Daar wordt in 2020 werk van gemaakt, zoals ook is beschreven in de aanvraag voor 2020, om de 'eerstegeneratiestudenten' te bedienen. Hopelijk is daar te zijner tijd in de cijfers over 2020 resultaat van te zien.

Figuur 7
Dossiers per onderwijsleeftijd
2019 boven, 2018 onder



Bijlage

– Nadere voorwaarden subsidiebeschikking

Verder gelden de volgende nadere verplichtingen bij de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten:

De bekendheid van OCO neemt toe onder ouders van kinderen in het vve.

Het aantal unieke paginaweergaven van artikelen over voorschool is toegenomen van circa tienduizend naar circa veertigduizend.

De bekendheid van OCO neemt toe onder ouders en jongeren in het mbo.

Het aantal unieke paginaweergaven van artikelen over mbo is van circa zesduizend naar circa vijfenveertigduizend.

Er worden ten minste 40 bijeenkomsten georganiseerd, waarbij gestreefd wordt naar een evenwichtiger verdeling onder alle vier de onderwijssectoren (vve, po, vo, mbo). In het afgelopen jaar lag de nadruk op het po.

Het aantal van 40 is ruimschoots gehaald. De voorlichtingen over de overstap po-vo worden gewaardeerd door ouders en scholen en OCO bereikt daarmee een groot deel van het cohort. Zonder het spreekwoordelijke kind met het badwater weg te gooien wordt onderzocht of ook in de andere sectoren een gestructureerd voorlichtingsprogramma mogelijk is. Vooralsnog blijft het bij verkennende gesprekken en enkele incidentele informele (proef)activiteiten. Gesprekken met kinderopvangaanbieders over het opzetten van voorlichtingen over de keuze van de basisschool en/of voorschool hebben geleid tot een aantal afspraken in 2020.

Het aantal bijeenkomsten dat OCO organiseert in Nieuw-West en Zuidoost neemt toe.

Het aantal bijeenkomsten in Nieuw-West en Zuidoost heeft zich in 2019 gestabiliseerd. De voornaamste bijeenkomsten om ouders op scholen te bereiken zijn voorlichtingsbijeenkomsten over de overstap po-vo. Bij het inplannen van deze bijeenkomsten worden scholen in Nieuw-West en Zuidoost nagebeld, ondanks deze extra belronde bleef de belangstelling onder scholen in deze stadsdelen min of meer stabiel.

Het aantal dossiers dat OCO behandelt neemt toe naar ten minste 1.500, waarbij gestreefd wordt naar een gelijkwaardiger verdeling over de vier onderwijssectoren. Momenteel liggen de aantallen van de dossiers over vve en mbo nog erg achter op de dossiers over po en vo.

De ambitie blijft dat in de periode van het meerjarenplan het aantal dossiers groeit naar 1.500 a 2.000 per jaar. In 2019 was het aantal 1.233, waarvan 214 doorverwijzingen naar (voornamelijk) Ouders & Onderwijs. De groei van het bezoek aan de website heeft zich nog niet vertaald naar meer dossiers bij de helpdesk. Deels zal dit komen doordat de artikelen reeds voorzien in de informatiebehoefte. En deels zal in 2020 gerichter gekeken moeten worden naar content die behulpzaam is bij problemen als 'uithangbord' van de helpdesk.

Het aantal pageviews neemt toe naar 1.500.000.

Zoals gemeld in een email van 25 juni 2019 aan OJZ bleek het aantal pageviews helaas een onbetrouwbaar indicator te zijn omdat gedurende langere tijd pageviews op een deel van de website dubbel geteld werden door een technische fout. Na het herstel van deze fout in het eerste kwartaal van 2019 zijn de nieuwe en oude cijfers over het aantal pageviews lastig vergelijkbaar. Het aantal unieke pageviews is wel betrouwbaar en steeg van ruim achthonderdduizend in 2018 naar ruim 1,1 miljoen in 2019.

Het netwerk in het mbo wordt verstevigd.

Ten behoeve van het project MBO-desk zijn ruim twintig netwerkgesprekken gevoerd. Een van de projectmedewerkers van MBO-desk is in dienst getreden van OCO als mbo-expert om netwerk en expertise vast te houden in de organisatie.

De medezeggenschap van ouders wordt versterkt en het plan dat aantoont hoe dit gebeurd wordt gedeeld met de gemeente, waarna de verplichtingen gedurende 2019 nader kunnen worden angescherpt op dit punt.

Mede op basis van onderzoek door OCO in 2018 over de invloed van ouders in de medezeggenschap is in 2019 het platform Raadgevers opgericht. Hiervoor is een mini-site ingericht op de website van OCO. De gemeente is geïnformeerd over het onderzoek en het plan. In 2019 vonden twee bijeenkomsten plaats en zijn voorbereidingen getroffen voor een derde bijeenkomst begin 2020.

De horizontale dialoog met de Amsterdamse schoolbesturen wordt versterkt.

Het onderzoek naar invloed van de medezeggenschap en het Oberonrapport naar verantwoording hebben allebei bijgedragen aan constructieve contacten met de schoolbesturen.

De organisatie van OCO wordt verder geprofessionaliseerd, waarbij aandacht blijft voor de verbeterpunten die aangedragen zijn door Vandebunt adviseurs.

In 2018 was reeds een organisatieplan opgesteld om de organisatie meer richting te geven en robuuster te maken. Als verdere uitwerking is in 2019 het personeelsbeleid vastgelegd in een handboek personeel. Na het vertrek van de vorige redacteur in de zomer van 2019 is eind 2019 een nieuwe redacteur geworven. Een van de projectmedewerkers van het project MBO-desk is in dienst getreden als mbo-expert. De organisatie is minder afhankelijk van individuele personen, meerdere medewerkers onderhouden nu professionele contacten met het veld.

Er wordt een halfjaarlijkse rapportage opgeleverd, waarin wordt aangegeven of de ambities zijn gerealiseerd en op welke wijze wordt voldaan aan de bovenstaande verplichtingen.

Verstrekt, met inhoudelijke vergelijking tussen schooljaren.

Bijlage

– Belangenbehartiging en beleidsinvloed

Publicatie

- Artikel klimaatdemonstraties School & Wet

Bijeenkomst

- Hoge verwachtingen, programma 17 april 2019 van OCO i.s.m. Wit aan Zet in Pakhuis de Zwijger: empoweren van ouders en leerlingen die te maken krijgen met de heroverweging van het schooladvies, het belang van hoge verwachtingen vanaf jonge leeftijd, beleidsverbetering bij de overstap van de basisschool naar voortgezet onderwijs

Belangenbehartiging

- Ondersteuning oudergroep Cartesius2
- Ondersteuning oudergroep slechtgeloot
- Ondersteuning oudergroep inclusief onderwijs
- Ondersteuning oudergroep 7e Montessori lerarentekort
- Deelname ouderdiner STWT i.v.m. lerarentekort 9 dec 2019

Versterking medezeggenschap

- Zie Raadgevers in dit verslag

Beleidsinvloed

- 20 maart 2019 inspreken cie WIO over Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO)
- Deelname netwerkgesprekken over nieuwe ondersteuningsplan SWV PO
- 30 oktober 2019 inspreken cie WIO over transparantie lerarentekort
- Samenwerking met Ouders & Onderwijs rond passend onderwijs
- Samenwerking met Ouders & Onderwijs rond lerarentekort

Bijzonderheden

- Volgen ontwikkelingen Cornelius Haga Lyceum
- Uitnodiging gesprek OCW in kader motie Rog ouderbetrokkenheid (evaluatie O&O)
- In panel conferentie ouderbetrokkenheid OCW 4 dec 2019 (Mira Huussen, namens OCO t.b.v. Raadgevers)

Bijlage

– voorlichtingen 2019

Onafhankelijke informatie

OCO geeft ouders tijdens een voorlichtingsbijeenkomst informatie. De informatie is objectief. De meeste voorlichtingsbijeenkomsten gaan over de overstap naar het voortgezet onderwijs en het kiezen van een basisschool. De informatiebehoefte van ouders die deze fasen tegemoet gaan, is groot. Dat OCO onafhankelijk is, is voor deze ouders een pre. OCO heeft er geen belang bij welke school ouders kiezen en OCO geeft feitelijk weer hoe de matching en het stedelijk toelatingsbeleid werken en hoe de vorige plaatsingsperioden zijn verlopen. Vanuit de helpdesk kent OCO de informatiebehoefte goed. De inhoud van de voorlichtingsbijeenkomsten wordt regelmatig intern geëvalueerd en naar aanleiding van beleidswijzigingen of de behoefte van ouders aangepast.

Flexibiliteit en interactie

Voorlichtingen duren een uur en kunnen uitlopen tot maximaal ander halfuur. Tijdens een voorlichting is OCO flexibel. De werkwijze en inhoud worden aangepast op de grootte van de groep, het type ouder en de informatiebehoefte. Hoewel de nadruk op het geven van nuttige informatie ligt, is er tijdens iedere voorlichtingsbijeenkomst ruimte voor interactie. Ouders stellen tussendoor vragen en maken opmerkingen. Opmerkingen over het beleid noteert OCO, ten behoeve van de taak beleidsbeïnvloeding. Kinderen zijn tijdens een voorlichtingsbijeenkomst ook welkom. Steeds meer scholen kiezen ervoor om leerlingen uit groep 8 aanwezig te laten zijn bij de bijeenkomst van OCO over de overstap naar het voortgezet onderwijs.

Kennismaken en binden

Veel ouders maken tijdens een voorlichtingsbijeenkomst kennis met OCO. OCO wil kritisch, onafhankelijk, kundig, vriendelijk en toegankelijk overkomen. Voordat de voorlichting inhoudelijk begint, vertelt OCO over de eigen organisatie. Wat heeft OCO ouders te bieden en hoe kunnen ouders OCO bereiken met hun vraag, probleem of klacht? Om de ouders aan de organisatie te binden wordt promotiemateriaal uitgedeeld en op locatie een poster opgehangen. Ouders kunnen ook hun e-mailadres achterlaten. Op dit e-mailadres ontvangen zij op gezette tijden een nieuwsbrief over het voor hen belangrijke onderwerp (de overstap naar het voortgezet onderwijs of basisschoolkeuze). Uiteraard kunnen ouders zich ook weer voor de nieuwsbrief uitschrijven.

Partners

Voorlichtingen vinden voornamelijk plaats op scholen en kinderdagverblijven. Met de voorlichtingen over de overstap naar het voortgezet onderwijs komt OCO scholen ook tegemoet. Leerkrachten ervaren momenteel een hoge werkdruk en de Kernprocedure is omvangrijk en het uitleggen van de matching complex. Kinderdagverblijven hebben een oudercommissie en ouderavonden. Deze ouderavonden zijn gekoppeld aan thema's die onder ouders spelen. Het thema basisschoolkeuze is voor ouders met kinderen in die leeftijdscategorie erg interessant. Alhoewel ouders met oudere schoolgaande kinderen niet in de bijeenkomst geïnteresseerd zijn. Waarschijnlijk gaan jongere broertjes en zusjes naar dezelfde basisschool als hun oudere broer(s) of zus(sen).

Naast scholen en kinderdagverblijven, bezoekt OCO ook buurtcentra en weekendscholen met bijeenkomsten. De taken zijn altijd als volgt verdeeld. De partners nodigen de ouders uit, maken een ruimte geschikt en zorgen voor een scherm, koffie en thee. OCO geeft de voorlichting en als onze partner de behoefte heeft, vult hij/zij het verhaal aan.

Stadsdelen

OCO benadert alle scholen in Amsterdam met het aanbod voorlichtingsbijeenkomsten over de overstap naar het voortgezet onderwijs. Dit gebeurt in eerste instantie per mail. OCO schrijft de intern begeleiders van alle scholen aan. Scholen in Nieuw-West en Zuidoost worden nagebeld. Daar legt OCO extra de nadruk op. Scholen die geen gebruik maken van ons aanbod, zijn scholen die aangeven het liever zelf te doen. De school heeft zelf een ervaren intern begeleider of leerkracht in groep 8 die de ouders zelf graag voorlichting geeft. Omdat er sprake is van een hoge werkdruk in het onderwijs en een lerarentekort, heeft OCO dit jaar aan scholen waar we al jaren naar volle tevredenheid komen, gevraagd ons te tippen bij scholen van hetzelfde bestuur waar we nog niet komen. Hen kunnen we immers ook ontlasten. Hoewel scholen heel vriendelijk aan dit verzoek gehoor gaven, heeft het niet tot nieuwe voorlichtingsbijeenkomsten geleid. De betreffende scholen blijven ouders zelf voorlichten, ondanks de werkdruk. En dat is natuurlijk hun goed recht. OCO heeft tijdens de Week van de Overstap op het podium de in de zaal zittende intern begeleiders mogen vertellen over het aanbod. Alle aanwezigen kregen ook een flyer mee. De stijging van het aantal voorlichtingsbijeenkomsten in Oost is niet te verklaren.

Ondersteunende presentatie

Tijdens voorlichtingen gebruikt OCO een presentatie op scherm. De presentatie bevat steekwoorden. De presentatie is echter ondersteunend en niet leidend. De uitleg wordt op boeiende wijze gegeven en ouders worden bij het verhaal betrokken. De presentatie wordt na afloop naar de aanwezige ouders gemaild. De ouder kan de informatie dan nog eens nalezen en doorklikken naar handige websites.

OCO-team

Voorlichtingen worden ingepland en gegeven door de coördinator voorlichting. De coördinator wordt ondersteund door een stagiaire. Een deel van de medewerkers van OCO vindt het verrijkend om af en toe ook een voorlichtingsbijeenkomst te verzorgen.

Verwachte stijging aantal bijeenkomsten basisschoolkeuze

In 2018 en 2019 heeft OCO proefgedraaid met bijeenkomsten over basisschoolkeuze en het stedelijk toelatingsbeleid. Inmiddels is er contact met het BBO (afdeling stedelijk toelatingsbeleid) gelegd en gesproken over de bijeenkomsten. Het BBO heeft aangegeven blij te zijn met de bijeenkomsten en heeft informatiefolders over het stedelijk toelatingsbeleid aangeleverd. Deze folders geven uitleg en worden tijdens onze bijeenkomsten aan de ouders uitgedeeld en toegelicht. De bijeenkomsten van OCO zijn wel onafhankelijk en er is ook aandacht voor de scholen die niet mee doen aan het stedelijk toelatingsbeleid. OCO vertelt ouders ook hoe hun toelatingsbeleid werkt.

In 2020 gaat OCO alle zelfstandige kinderdagverblijven en grotere kinderopvangorganisaties met het aanbod benaderen. OCO zoekt op het moment ook contact met het Ouder- en Kindcentrum om daar te vertellen over ons aanbod en te vragen naar de mogelijkheid om onze voorlichtingen ook daar te laten plaatsvinden. Deze inspanningen leveren naar verwachting een stijging van het aantal bijeenkomsten over basisschoolkeuze op in 2020.

Anderstaligen

Tijdens voorlichtingen ontmoet OCO ook anderstaligen. Op kinderdagverblijven vallen de expats op die behoefte hebben aan informatie in het Engels. Als daar behoefte aan is, kan OCO tijdens een bijeenkomst schakelen tussen Nederlands en Engels. In buurtcentra vallen de Turkse en Marokkaanse ouders op die voor elkaar tolken.

Evaluatie

In 2019 is OCO gestart met het structureel evalueren van voorlichtingsbijeenkomsten. De evaluatie wordt nu gedaan met de partner. Wat vond de school of wat vond het kinderdagverblijf van de bijeenkomst? Wat ging goed, wat kan beter? Ontbrak er iets? De resultaten zijn erg positief. Partners vinden een bijeenkomst die langer dan een uur duurt wel lang. In 2020 start OCO met het structureel evalueren van de bijeenkomsten met aanwezige ouders. Dit komt de continue kwaliteit van de bijeenkomsten ten goede.

Tabel met voorlichtingen per stadsdeel, per thema en per organisatie.

Stadsdeel	Aantal 2019	Percentage 2019	Aantal 2018	Percentage 2018
Centrum	3	4%	5	6%
Nieuw-West	13	16%	18	21%
Noord	6	7%	11	13%
Oost	17	21%	9	10%
West	14	17%	17	19%
Zuid	10	12%	11	13%
Zuidoost	14	17%	13	15%

Overig	Aantal 2019	Percentage 2019	Aantal 2018	Percentage 2018
Abcoude	1	1%	1	1%
Diemen	1	1%	0	0%
Landsmeer	3	4%	2	2%

Totaal	82	100%	87	100%
---------------	----	------	----	------

Thema	Aantal 2019	Percentage 2019	Aantal 2018	Percentage 2018
Overstap naar het VO	74	90%	72	83%
Basisschoolkeuze en stedelijk toelatingsbeleid	6	7%	8	9%
Rechten en plichten	2	3%	0	0%
Onderwijsstelsel	0	0%	3	4%
Ouderbetrokkenheid	0	0%	2	2%
Ouderbijdrage	0	0%	1	1%
Leerlingvolgsysteem	0	0%	1	1%

Totaal	82	100%	87	100%
---------------	----	------	----	------

Organisatie	Aantal 2019	Percentage 2019	Aantal 2018	Percentage 2018
Basisschool	69	84%	68	79%
Kinderopvang	5	6%	8	9%
Buurtcentrum	5	6%	2	2%
Weekendschool	3	4%	7	8%
Moskee	0	0%	2	2%

Totaal	82	100%	87	100%
---------------	----	------	----	------

Bijlage

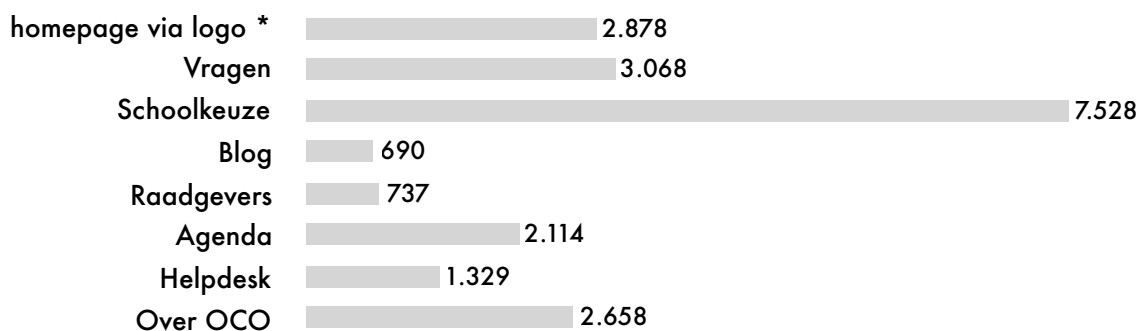
– Gebruik header website

Voor een inschatting van het gebruik van de navigatie in de header is gekeken in Google Analytics naar de betreffende overzichtspagina's. Er zijn bijna geen andere manieren dan via de header (of footer) om daarop terecht te komen, behalve de homepage. Voor de homepage* is het aantal bezoekers aan de homepage als 'bestemmingspagina' afgetrokken van het aantal unieke pageviews, waarschijnlijk niet exact vergelijkbare data maar anders was geen schatting mogelijk. Blog is niet het hele jaar een optie geweest in de header en is daarom nog geen betrouwbaar gegeven. Raadgevers is ook pas halverwege het jaar in de navigatie opgenomen. Bij 1,1 miljoen unieke paginaweergaven kan ieder duizendtal in de figuur als grofweg 1 promille gelezen worden op het totaal. In totaal worden circa twintigduizend unieke paginaweergaven gegenereerd via de header, dat is ongeveer 2% op het totaal.

Opvallend is dat schoolinfo het hoogste scoort. Terwijl schoolinfo uit ongeveer eentiende deel van het totaal aantal paginaweergaven bestaat eenderde van de kliks op de header kennelijk uit de menuoptie schoolkeuze. Zijn bezoekers als ze eenmaal op de site zijn nieuwsgieriger naar deze titel dan naar andere titels in het menu? Of waren de bezoekers al in het scholendeel van de site en konden ze de weg niet goed vinden? Ook lijkt het zinvol om op de 'startpagina' van de schoolkeuzeinfo de aanwezige informatie beter in de etalage te zetten dan nu het geval is.

Iets anders dat uit de cijfers blijkt is de bevestiging dat het merendeel van de bezoekers op organische weg (via zoekmachine Google) bij een artikel terechtkomt en dat maar een heel klein deel (0,3%) de navigatie gebruikt om te verkennen op wat voor vragen de website nog meer antwoord biedt. Gerelateerde content heeft daarom waarschijnlijk meer effect om bezoekers die eenmaal op de website zijn terechtgekomen te bedienen.

Figuur 8
Gebruik van de header van de website



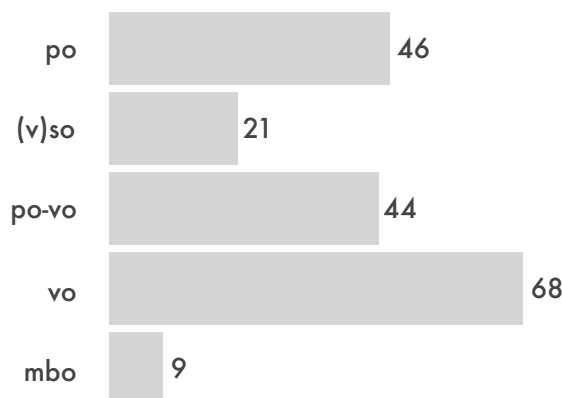
Bijlage

– Analyse dossiers passend onderwijs 2019

Algemeen

In het kalenderjaar 2019 werden bij OCO 221 dossiers behandeld op het terrein van passend onderwijs. In 2019 waren er in totaal 1.233 dossiers bij OCO. Dit betekent dat ongeveer 1 op de 6 casussen over passend onderwijs ging. De vragen gaan van hulp het kiezen van een school met passende ondersteuning voor een leerling met dyslexie, tot het adviseren van een ouder wiens kind langdurig thuiszit. In een vergelijkbare periode, schooljaar 2017-2018, kwamen er 209 vragen over passend onderwijs bij OCO binnen. In schooljaar 2014-2015 waren het nog een stuk minder vragen over passend onderwijs, namelijk 140. Voor deze analyses is gekeken naar dossiers die waren geregistreerd onder het thema zorg of onder enkele gerelateerde subthema's, ook zijn dossiers geopend waarvan de titel wees op passend onderwijs problematiek.

Figuur 9
Verdeling dossiers over sectoren (en overstapmoment)



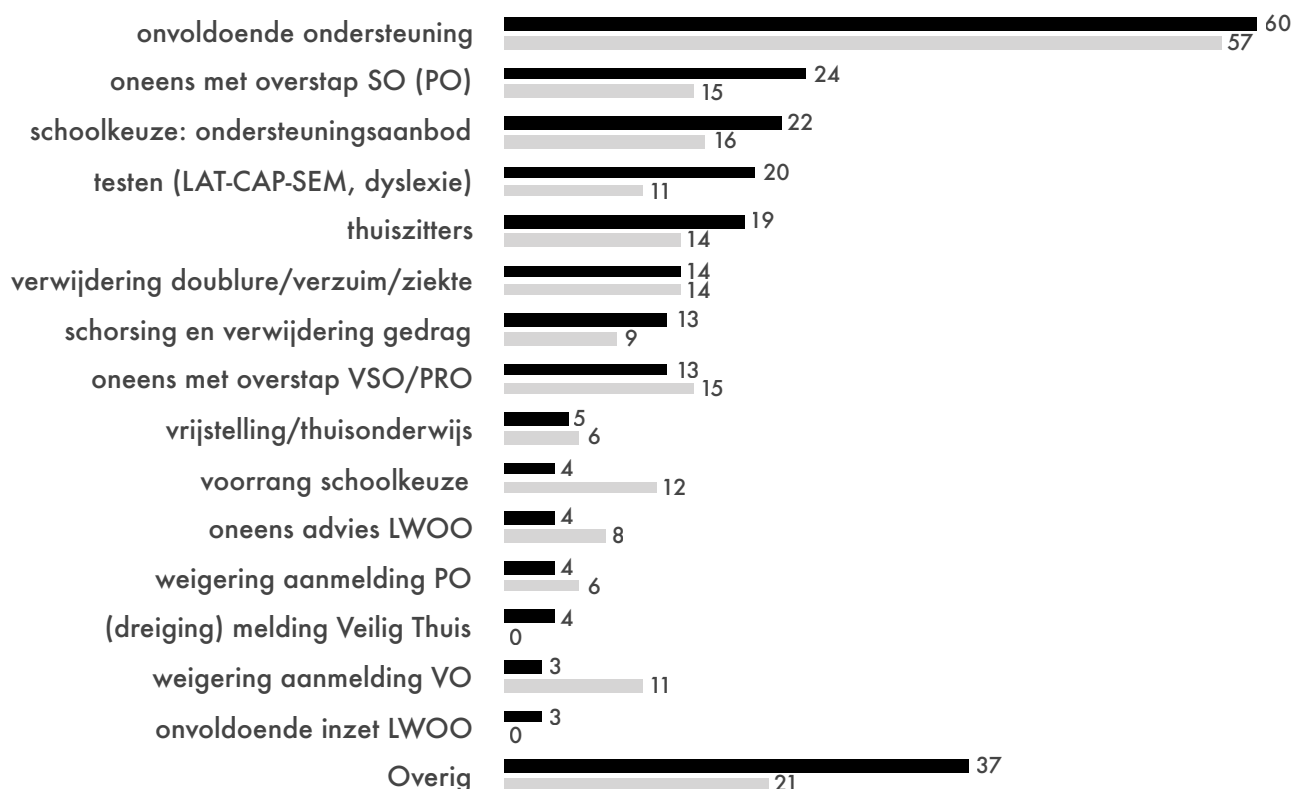
De meeste vragen gingen over leerlingen in het voortgezet onderwijs (68) en het basisonderwijs (46). Daarnaast gaat 1 op de 5 vragen over de overstap van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs.

Veelgestelde vragen

Net als bij de vorige analyse uit 2018 gaat de grootste groep vragen over de (extra) ondersteuning die er van school verwacht kan worden. Daarnaast zijn er een aantal opvallende verschuivingen:

- Het aantal ouders dat het oneens is met een verwijzing naar speciaal onderwijs in de basisschoolperiode is sterk toegenomen. In schooljaar 2017-2018 kreeg OCO hier 15 vragen over, in kalenderjaar 2019 waren dit er 24.
- Ook het aantal vragen over het ondersteuningsaanbod van scholen bij de schoolkeuze nam sterk toe, net als de vragen over leerlingen die zonder onderwijs thuis kwamen te zitten.
- Veel minder vragen kreeg OCO over de weigering van leerlingen op basis van hun ondersteuningsbehoefte. Bij het basisonderwijs daalde dit van zes naar vier casussen, en bij het voortgezet onderwijs van elf naar drie.
- Ook waren ouders minder vaak ontevreden over een LWOO advies.
- Twee nieuwe typen vragen kwamen naar voren in 2019. Hoewel het hier slechts om kleine aantallen gaat, zijn ze wel van belang als signaal. Er kwamen drie vragen van ouders voor wie het onduidelijk was wat er nu eigenlijk voor hun kind verwacht kon worden van LWOO. Ze gaven aan niet de indruk te hebben dat er werkelijk ondersteuning voor hun kind werd ingezet.
- Er kwamen vier vragen van ouders die te maken hadden met een melding bij Veilig Thuis, of een dreiging met een melding. Daarbij ging het om leerlingen die (tijdelijk) zonder passend onderwijs thuis zaten, en werd de melding gedaan om plaatsing op speciaal onderwijs of een aparte voorziening af te dwingen.

Figuur 10
Vergelijking veel voorkomende vragen tussen kalenderjaar 2019 (zwart) en schooljaar 2017-2018 (grijs).



Onvoldoende ondersteuning

De meeste vragen van ouders over passend onderwijs gaan over de ondersteuning die beschikbaar is voor hun kind. Daarbij gaat het zowel om onduidelijkheid over wat er verwacht kan worden, als kritiek op het ontbreken van noodzakelijke ondersteuning. De meest gestelde vraag hierover is:

‘School geeft aan niet (meer) de noodzakelijke ondersteuning voor mijn kind te kunnen bieden. En nu?’

Er wordt binnen Amsterdam, zo blijkt uit de vragen, wisselend omgegaan met zowel de basisondersteuning als de extra ondersteuning. Er is, ondanks de toegenomen vindbaarheid van de schoolondersteuningsprofielen en de afspraken over de basisondersteuning, geen duidelijkheid over de ondersteuning die een school biedt. Zo komt het voor dat de ene school ondersteuning voor dyslexie standaard inzet, terwijl een andere school een verzoek hierom van ouders afwijst. Ook krijgen ouders te horen dat bepaalde ondersteuning niet (meer) kan omdat het geld op zou zijn. Voor een deel van deze leerlingen is de stap van ‘We kunnen deze ondersteuning niet bieden’ naar ‘Uw kind kan beter naar speciaal onderwijs’ snel gemaakt.

Oneens met verwijzing naar speciale voorziening

In veertig dossiers werd OCO benaderd door ouders die het oneens waren met het advies van school om over te stappen naar een vorm van speciaal onderwijs, of onderwijs met extra ondersteuning. De meest gestelde vraag hierover was:

‘School wil een toelaatbaarheidsverklaring aanvragen voor mijn kind, maar ik wil graag dat mijn kind op een reguliere school kan blijven. Wat kan ik doen?’

Voor deze ouders was het vaak niet duidelijk waarom hun kind beter op z’n plek zou zijn in speciaal onderwijs. Met name het aantal vragen hierover in de basisschoolperiode nam sterk toe. Ouders geven aan dat ze niet zien dat de school werkelijk eerst zelf voldoende ondersteuning ingezet heeft. De stap naar speciaal onderwijs wordt volgens hen te snel gemaakt.

In verschillende situaties is geen sprake van een ontwikkelingsperspectief, of wordt het ontwikkelingsperspectief pas opgesteld bij de start van de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring. De mogelijkheid om over te stappen naar een andere reguliere school, komt niet of nauwelijks aan de orde.

Onduidelijkheid over testen op school

In 2019 kreeg OCO twintig vragen over testen op school. In de voorgaande analyse was dat iets meer dan de helft. De meest gestelde vraag was:

‘Is mijn kind verplicht om mee te doen aan een LAT/CAP/SEM?’

De procedure voor de testen is soms onduidelijk voor ouders. En ouders maken zich zorgen over de consequenties van een bepaalde uitkomst. Verschillende ouders gaven aan dat er voor hun kind een LWOO-advies was afgegeven, zonder dat ze toestemming voor aanvullende testen (na de LAT) hadden gegeven. Dit riep bij hen verwarring op. Andere ouders waren het oneens met het LWOO-advies, omdat dit betekende dat ze hun kind niet aan konden melden op een vmbo school zonder LWOO.

Andere onduidelijkheid over testen gaat over de inzet van testen voor dyslexie. Ouders geven aan dat ze willen dat hun kind getest wordt, terwijl school aangeeft dit niet nodig te vinden. Tot slot klopten enkele ouders aan met een vraag over de resultaten van testen die op initiatief van ouders gedaan werden. Ze verbaasden zich erover dat deze kennis niet serieus genomen werd.

Thuiszitters

Er is een sterke stijging geweest van het aantal dossiers bij OCO van thuiszitters. Het gaat om negentien dossiers. In de voorgaande analyse waren dit er elf. De meeste van deze vragen gingen over de mogelijkheid om een kind toch weer geplaatst te krijgen, en advies bij de zoektocht naar een passende onderwijsplek. De meest gestelde vraag is:

‘Mijn kind zit thuis, en ik ben het oneens met de oplossingen van school.’

In vier dossiers ging het niet om leerlingen die volledig thuis zaten, maar om leerlingen die slechts beperkt naar school mochten. Deze kinderen mochten vanwege hun ondersteuningsvraag slechts enkele uren per dag of enkele dagen per week naar school. Op andere dagen zou er onvoldoende capaciteit zijn om deze kinderen onderwijs te bieden.

In vier van de dossiers van thuiszitters was er sprake van een melding bij Veilig Thuis of een dreiging met een melding. In de meeste situaties ging het om leerlingen die door een reguliere school verwijderd werden, zonder dat er een voor ouders acceptabel alternatief onderwijsaanbod was. Zo kregen ouders te horen dat als ze niet akkoord gingen met de aanvraag van een TLV, er automatisch een melding bij Veilig Thuis zou worden gedaan. Dit soort meldingen (of dreigingen) hebben een groot impact op ouders en leerling.

Figuur 11
Vergelijking veel voorkomende vragen tussen kalenderjaar 2019 (zwart) en schooljaar 2017-2018 (grijs).



Specifieke ondersteuningsvragen

Bij de analyse van de casussen passend onderwijs in kalenderjaar 2019 hebben we gekeken naar de eventuele diagnostiek of aanleiding voor de ondersteuningsbehoefte. Niet bij alle dossiers is sprake van een specifieke diagnose of aanduiding van de ondersteuningsvraag. Soms is er wel sprake van een specifieke diagnose, maar is deze bij de bespreking van het dossier met ouders niet expliciet aan de orde geweest. Sowieso dient een diagnose geen voorwaarde te zijn voor de inzet van ondersteuning.

De meeste vragen werden gesteld over kinderen met een beperking, chronische aandoening of ernstige ziekte. Bij deze leerlingen speelde het thema verwijdering na doublure of veel ziekteverzuim het vaakst. Ouders verwachten dat een school flexibel omgaat met regels rondom doublure als hun kind door (herstel na) een ziekte minder belastbaar is. In de praktijk valt dit hen vaak tegen. In het beleid rond passend onderwijs is vaak relatief weinig aandacht voor de groep leerlingen met een chronische aandoening.

Voor leerlingen met psychische problemen zoals een depressie en ernstige angst zien we in meerdere casussen discussie over belastbaarheid en verzuim. Ook is het voor hen lastig om een school te vinden met een passend aanbod. In schooljaar 2017-2018 kreeg OCO 22 vragen van ouders over hoogbegaafde leerlingen. In kalenderjaar 2019 waren dit nog maar negen vragen. Dit is een opvallende afname en zou samen kunnen hangen met de toenemende aandacht voor hoogbegaafdheid in het Amsterdamse onderwijs.